E JALE ÎN TRANSNISTRIA





CÎT DUREA-NE-VOR IZVOARE ORI UN CÎNTEC CE DISPARE, CÎT EXISTĂ CEVA SFÎNT VOM TRĂI PE-ACEST PĂMÎNT





Fotografii de V. TUDOR

AUDIATUR ET ALTERA PARS

FIECARE GENERAȚIE ȘI ARE STEAGUL

Persoana care a căzut de acord s-o intervievez are un alt nume. Dar regimul drastic din Transnistria ne-a făcut să nu-l numim nici de ce naționalitate e. Vom spune doar că ocupă un post de răspundere în ierarhia puterii proclamate nelegitim de Smirnov și acoliții lui. Îi vom zice I. V. Clima (numele și prenumele persoanei, funcția pe care o ocupă sînt cunoscute redacției).

— Ivan Vasilievici, vă aflați mereu în viltoarea evenimentelor în zona de pe malul sting al Nistrului. Lucrați de mai mult timp. Confruntarea politică ne produce tuturora durere. Suferă mii de oameni nevinovați, suferă economia republicii. Eu îmi dau seama că Dvs, precum și alte persoane de conducere, sînteți nevoiți să vă conformați împrejurărilor. Dar ce credeți despre toate acestea nu ca persoană oficială, ci ca un muritor de rînd?

— Mai devreme sau mai tîrziu aceasta trebuia să se întîmple în Moldova. Din mai multe cauze, dar cea principală constă în următoarele: din punct de vedere politic și, mai ales, strategic, asupra acestei regiuni pretind în mod întemeiat și Rusia, și România. Frontiera de pe Prut e una formală. Aproape că nici nu există. Și cum numai va dispărea definitiv, se va strămuta pe Nistru. Unde există deja. Apropo, mă mir cum ați nimerit încoace, doar pretutindeni sînt pichete... Apoi iată ce v-oi spune: conducerea de la Chișinău nu va reuși să schimbe nimic. Nu ei decid și nici chiar Smirnov. Există o circumstanță mult mai importantă: cedînd Transnistria, Rusia își va pierde influența în Balcani. Mi se pare că toți înțeleg aceasta de minune.

— Dar ce va fi dacă ea va fi «eliberată» cu forța?

— Și aceasta poate să se întîmple. Dar va trece o habă de vreme și pe acest teritoriu iarăși va izbucni războiul. Eu am numit cauza principală.

— Considerați că putea fi evitat conflictul?

— Cred că da. Victimele de azi le-a cauzat nu numai Smirnov, dar și Frontul vostru Popular. Aceste mișcări se călăuzeau de la bun început mai mult de emoții, iar un program bine gîndit frontiștii n-au avut și nu-l au. Dacă n-am dreptate, atunci să-mi spui, de ce toți au spălat putina? Unde-i hîtrul cela de Druc? Tot a șters-o. Unde-i Hadârcă? S-a aciuat în Parlament. Unde-i Lari, unde-i Dabija, unde-i doamna ceea care-și tot da ghes la microfon, cum i-o fi zicînd... a, Lidia Istrati... Doar Snegur se mai zbate. Dar cît o să țină și el?!

— Spuneți-mi, vă rog, ce credeți despre propunerea de a declara Transnistria zonă economică liberă?

— Asta mă face să rîd. Mai întîi, Smirnov n-o să fie de acord, ba nici nu i-or permite. Iar în al doilea — orșice regiune e prin sine o zonă economică liberă. Și nici nu poate fi altfel. În al treilea rînd, toată această manie a libertății trebuie să fie limitată. E vorba de subordine, căci în caz contrar se va înscăuna haosul, toți vor crăpa de foame ori se vor ucide reciproc.

— Opiniile politice ale cui le împărtășiți Dvs?

— Mircea Snegur e o personalitate politică uimitor de cumpătată. Dar anturajul, după mine, îl dă de sminteală. La Smirnov e tocmai invers.

— Ați spus că frontiștii au acționat fără a avea un program. Dar a fost adoptată Legea despre funcționarea limbii de stat, despre trecerea la grafia latină, Republica are stemă nouă, drapel nou...

— Există două legitați, strîns legate între ele, dar care se află mereu în contrazicere: dacă omul are nevoie de ceva, iar aceasta i se impune cu forța, atunci el numaidecît se va dezice. Este cazul cu grafia latină și tricolorul. Nu-mi aduc aminte unde m-am exprimat în legătură cu drapelul de stat. De ce anume tricolorul?! Doar generația noastră de asemenea a schimbat cursul istoriei. Și oare n-a meritat un steag al ei? Căci multe s-au schimbat de la Ștefan cel Mare încoace. Puteau să inventeze un drapel, tot așa cum s-a făcut stema. Cînd colo, s-a preferat tricolorul. Prin aceasta au dat de înțeles oamenilor că Moldova vrea să dovedească că nu-i așa. Dar e tîrziu. Evenimentele au luat o întorsătură gravă.

— V-aș ruga, dacă binevoiți, să-mi răspundeți la întrebarea următoare: Îl vedeți des pe Smirnov. Ce fel de om e? Mi se pare că-i aspru și închis în sine. Judec după felul cum s-au «restructurat» ziarele din Transnistria. Nu-l mai critică, mai ales după ce a fost arestat. Am impresia că s-a creat «cenzura smirnovistă». Care-i atitudinea lui față de presă? Aș vrea să-l intervievez.

— Scrieți-i o scrisoare. Așteptați să vă invite, dacă va fi de acord să vă primească... O să vă povestească el despre sine. Doar eu, cum s-ar zice, trebuie să-l stimez...

Vasile TUDOSE